

Комунальний заклад Сумської обласної ради
«Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С. В. Руднева»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Т.в.о. директора коледжу

 Тетяна МАЛЕЦЬКА

«20» травня 2026 р.

ПРОГРАМА
вступного випробування
у формі індивідуальної усної співбесіди
з української мови
для здобуття освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр»
на основі повної загальної середньої освіти
для спеціальностей
110 Соціальна робота та консультування

Розглянуто і затверджено

на засіданні циклової комісії гуманітарних
дисциплін

Протокол № 8 від «02» квітня 2026 р.

Голова ЦК Тетяна БАБІЙ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з української мови (індивідуальна усна співбесіда) розроблено згідно з Порядком прийому на навчання до закладів фахової передвищої освіти в 2026 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 23 березня 2026 року № 504 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 15 квітня 2026 р. за № 510/45904 та Правилами прийому до КЗ СОР «Путивльський педагогічний фаховий коледж імені С.В. Руднева», затвердженими педагогічною радою Коледжу 18.05.2026 року протокол № 9.

Програму складено для осіб, які вступають на основі повної загальної середньої освіти на здобуття освітньо-кваліфікаційного ступеня «фаховий молодший бакалавр», на основі програми зовнішнього незалежного оцінювання (ЗНО), затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 26.06.2018 р. № 696; відповідно до вимог і норм Державного стандарту повної загальної середньої освіти, на основі чинних програм з української мови та української літератури для загальноосвітніх навчальних закладів

У програмі враховано державний статус української мови, її суспільні функції, взято до уваги специфіку навчальних предметів, що мають виразні інтегративні функції, здатність справляти різнобічний навчальний, розвивальний і виховний впливи, сприяти формуванню особистості, готової до активної, творчої діяльності у всіх сферах життя демократичного суспільства.

Матеріали співбесіди включають питання, що має теоретичну та практичну спрямованість. На підготовку до відповіді відводиться 15 хвилин, тривалість відповіді -5 хвилини.

Матеріал програми розподілено за такими розділами з української мови: «Фонетика. Графіка», «Орфографія», «Орфоепія», «Лексикологія. Фразеологія», «Будова слова. Словотвір», «Морфологія», «Синтаксис», «Стилістика», «Розвиток мовлення».

ПРОГРАМА 3 УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Назва розділу	Зміст мовного матеріалу	Вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки вступників
<p>1. Фонетика. Графіка. Орфоепія. Орфографія</p>	<p>Алфавіт. Наголос. Співвідношення звуків і букв. Основні випадки уподібнення приголосних звуків. Спрощення в групах приголосних. Основні випадки чергування у-в, і-й. Правопис літер, що позначають ненаголошені голосні [є], [и], [о] в коренях слів. Сполучення йо,ьо. Правила вживання м'якого знака (знака м'якшення). Правила вживання апострофа. Подвоєння букв на позначення подовжених м'яких приголосних і збігу однакових приголосних звуків. Правопис префіксів і суфіксів. Найпоширеніші випадки чергування голосних і приголосних звуків. Правопис великої літери. Лапки у власних назвах. Написання слів іншомовного походження. Основні правила переносу слів з рядка в рядок. Написання найпоширеніших складних слів разом і через дефіс. Правопис складноскорочених слів. Правопис відмінкових закінчень іменників, прикметників. Правопис н та нн у прикметниках і дієприкметниках, не з</p>	<p>Вступник повинен (повинна) вміти: Розташовувати слова за алфавітом; наголошувати слова відповідно до орфоепічних норм; визначати звукове значення букв у словах; розпізнавати явища уподібнення й спрощення приголосних звуків, основні випадки чергування голосних і приголосних звуків; чергування у-в, і-й; розпізнавати вивчені орфограми; правильно писати слова з вивченими орфограмами, знаходити й виправляти орфографічні помилки на вивчені правила.</p>

	різними частинами мови.	
2. Лексикологія. Фразеологія.	<p>Лексичне значення слова. Багатозначні й однозначні слова. Пряме та переносне значення слова. Омоніми. Синоніми. Антоніми. Пароніми. Лексика української мови за походженням. Власне українська лексика. Лексичні запозичення з інших мов. Загальноживані слова. Професійна, діалектна, розмовна лексика. Терміни. Застарілі й нові слова (неологізми). Нейтральна й емоційно забарвлена лексика. Поняття про фразеологізми.</p>	<p>Пояснювати лексичні значення слів; добирати до слів синоніми й антонімії та використовувати їх у мовленні; уживати слова в переносному значенні; знаходити в тексті й доречне використовувати в мовленні вивчені групи слів за значенням (омоніми, синоніми, антоніми, пароніми); пояснювати значення фразеологізмів, правильно й комунікативно доцільне використовувати їх у мовленні.</p>
3. Будова слова. Словотвір.	<p>Будова слова. Спільнокореневі слова й форми того самого слова.</p>	<p>Визначати значущі частини і закінчення слова; розрізняти форми слова й спільнокореневі слова, правильно вживати їх у мовленні.</p>
4. Морфологія. 4.1. Іменник.	<p>Іменник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Іменники власні та загальні, істоти й неістоти. Рід іменників: чоловічий, жіночий, середній. Число іменників. Відмінювання іменників. Незмінювані іменники в українській мові. Написання й відмінювання чоловічих і жіночих імен по батькові.. Кличний відмінок іменників (на прикладі етикетних формул</p>	<p>Розпізнавати іменники; визначати належність іменників до певної групи за їхнім лексичним значенням, уживаністю в мовленні; правильно відмінювати іменники, відрізняти правильні форми іменників від помилкових; використовувати іменники в мовленні, послуговуючись їхніми виражальними можливостями.</p>

	звертань пане полковнику, сестро Олено, друже Сергію, Інно Вікторівно і под.).	
4.2. Прикметник.	Прикметник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Розряди прикметників за значенням (якісні, відносні, присвійні). Відмінювання прикметників. Ступені порівняння якісних прикметників: вищий і найвищий, способи їх творення. Зміни приголосних за творення ступенів порівняння прикметників.	Розпізнавати й відмінювати прикметники; визначати розряди прикметників за значенням; утворювати форми ступенів порівняння якісних прикметників; відрізнити правильні форми прикметників від помилкових.
4.3. Числівник.	Числівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Типи відмінювання кількісних числівників. Порядкові числівники, особливості їх відмінювання. Особливості правопису числівників. Узгодження числівників з іменниками. Уживання числівників для позначення часу й дат.	Розпізнавати й відмінювати числівники; відрізнити правильні форми числівників від помилкових; правильно використовувати їх у мовленні; визначати сполучуваність числівників з іменниками; правильно утворювати форми числівників для позначення часу й дат.
4.4. Займенник.	Займенник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Вимінювання займенників. Правопис неозначених і заперечних займенників.	Розпізнавати й відмінювати займенники; відрізнити правильні форми займенників від помилкових, правильно використовувати їх у мовленні; правильно писати неозначені й заперечні займенники.
4.5. Дієслово.	Дієслово як частина мови: значення, морфологічні	Розпізнавати дієслова, особливі форми дієслова,

	<p>ознаки, синтаксична роль. Вид дієслова (доконаний і недоконаний). Форми дієслова: дієвідмінювані, відмінювані (дієприкметник) і незмінні (інфінітив, дієприслівник, форми на -но, -то). Безособове дієслово. Способи дієслова: дійсний, умовний, наказовий. Творення форм умовного та наказового способів дієслів. Особові закінчення дієслів I та II дієвідміни. Чергування приголосних в особових формах дієслів теперішнього та майбутнього часу. Дієприкметник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Активні та пасивні дієприкметники. Творення активних і пасивних дієприкметників теперішнього й минулого часу. Дієприкметниковий зворот. Безособові форми на -но, -то. Дієприслівник як особлива форма дієслова: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Дієприслівниковий зворот.</p>	<p>безособове дієслово; визначати види, часи й способи дієслів; відрізняти правильні форми дієслів від помилкових; правильно писати особові закінчення дієслів. Розпізнавати дієприкметники (зокрема- відрізняти їх від дієприслівників), визначати їхні морфологічні ознаки й синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприкметників Від помилкових; добирати й комунікативно доцільно використовувати дієприкметники, дієприкметникові звороти та безособові форми на -но, -то в мовленні. Розпізнавати дієприслівники, визначати їхні морфологічні ознаки, синтаксичну роль; відрізняти правильні форми дієприслівників від помилкових; правильно будувати речення з дієприслівниковими зворотами.</p>
4.6. Прислівник.	<p>Прислівник як частина мови: значення, морфологічні ознаки, синтаксична роль. Ступені порівняння прислівників: вищий і найвищий.</p>	<p>Розпізнавати прислівники, визначати їхню синтаксичну роль, ступені порівняння прислівників; відрізняти правильні форми ступенів порівняння прислівників</p>

	<p>Зміни приголосних за творенням прислівників вищого та найвищого ступенів порівняння. Правопис прислівників на -о, -є, утворених від прикметників і дієприкметників. Написання разом, окремо й через дефіс прислівників і сполучень прислівникового типу.</p>	<p>від помилкових; правильно писати прислівники й сполучення прислівникового типу; добирати й комунікативно доцільно використовувати прислівники в мовленні.</p>
<p>4.7. Службові частини мови.</p>	<p>Прийменник як службова частина мови. Зв'язок прийменника з непрямыми відмінками іменника. Правопис прийменників. Сполучник як службова частина мови. Групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю: сурядні й підрядні. Групи сполучників за вживанням (одиночні, парні, повторювані) та за будовою (прості, складні, складені). Правопис сполучників. Розрізнення сполучників та інших співзвучних частин мови. Частка як службова частина мови. Правопис часток.</p>	<p>Розпізнавати прийменники, визначати їхні морфологічні ознаки; правильно й комунікативно доцільно використовувати прийменники в мовленні. Розпізнавати сполучники, визначати групи сполучників за значенням і синтаксичною роллю, за вживанням і будовою; відрізняти сполучники від інших співзвучних частин мови; правильно й комунікативно доцільно використовувати сполучники в мовленні. Розпізнавати частки; правильно писати частки.</p>
<p>4.8. Вигук.</p>	<p>Вигук як частина мови.</p>	<p>Правопис вигуків Розпізнавати вигуки й правильно їх писати.</p>
<p>5. Синтаксис. 5.1. Словосполучення.</p>	<p>Словосполучення й речення як основні одиниці синтаксису. Підрядний і сурядний зв'язок між словами й частинами складного речення.</p>	<p>Розрізняти словосполучення й речення, сурядний і підрядний зв'язок між словами й частинами складного речення.</p>
<p>5.2. Речення.</p>	<p>Речення як основна</p>	<p>Розрізняти речення різних</p>

	<p>синтаксична одиниця. Граматична основа речення. Порядок слів у реченні. Види речень за метою, висловлювання (розповідні, питальні й спонукальні); за емоційним забарвленням (окличні й неокличні); за будовою (прості й складні); за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні); за наявністю: другорядних членів (непоширені й поширені); за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні); за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).</p>	<p>видів: за метою висловлювання, за емоційним забарвленням, за будовою, складом граматичної основи, за наявністю другорядних членів, за наявністю необхідних членів речення, за наявністю ускладнювальних засобів (однорідних членів речення, звертань, вставних слів, словосполучень, речень, відокремлених членів речення).</p>
<p>5.2.1. Просте двоскладне речення.</p>	<p>Підмет і присудок як головні члени двоскладного речення. Зв'язок між підметом і присудком. Тире між підметом і присудком.</p>	<p>Визначати структуру простого двоскладного речення, особливості зв'язку між підметом і присудком; правильно й комунікативно доцільно використовувати прості речення. Правильно вживати тире між підметом і присудком.</p>
<p>5.2.2. Другорядні члени речення у двоскладному й односкладному реченні.</p>	<p>Означення. Прикладка як різновид означення. Додаток. Обставина. Порівняльний зворот.</p>	<p>Розпізнавати види другорядних членів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості другорядних членів речення в мовленні.</p>

<p>5.2.3. Односкладні речення.</p>	<p>Граматична основа односкладного речення. Типи односкладних речень за способом вираження та значенням головного члена: односкладні речення з головним членом у формі присудка (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові) та односкладні речення з головним членом у формі підмета (називні).</p>	<p>Розпізнавати типи односкладних речень, визначати особливості кожного з типів; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості односкладних речень у власному мовленні.</p>
<p>5.2.4. Просте ускладнене речення.</p>	<p>Речення з однорідними членами. Узагальнювальні слова в реченнях з однорідними членами; Речення зі звертанням. Речення зі вставними словами, реченнями й словосполученнями, їхнє значення. Речення з відокремленими членами. Відокремлені означення, прикладки-непоширені й поширені. Відокремлені додатки, обставини. Відокремлені уточнювальні члени речення. Розділові знаки в ускладненому реченні.</p>	<p>Розпізнавати просте речення з однорідними членами; звертаннями; вставними словами, словосполученнями й реченнями; відокремленими членами (означеннями, прикладками, додатками, обставинами), зокрема уточнювальними; правильно комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості таких речень у мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них.</p>
<p>5.2.5. Складне речення.</p>	<p>Типи складних речень за способом зв'язку їхніх частин: сполучникові й безсполучникові. Сурядний і підрядний зв'язок між частинами складного речення.</p>	<p>Розпізнавати складні речення різних типів, визначати їхню структуру, види й засоби зв'язку між простими реченнями; добирати й конструювати складні речення, що оптимально відповідають конкретній комунікативній меті.</p>

<p>5.2.5.2. Складнопірядне речення.</p>	<p>Складнопірядне речення, його будова. Головна й пірядна частини. Пірядні сполучники й сполучні слова як засоби зв'язку в складнопірядному реченні. Основні види пірядних частин: означальні, з'ясувальні, обставинні (місця, часу, способу дії та ступеня, порівняльні, причини, наслідкові, мети, умови, допустові). Складнопірядні речення з кількома пірядними, розділові знаки в них.</p>	<p>Розпізнавати складнопірядні речення, визначати їхню будову, зокрема складнопірядних речень з кількома пірядними; визначати основні види пірядних частин, типи складнопірядних речень за характером зв'язку між частинами; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості складнопірядних речень різних типів у процесі спілкування; правильно розставляти розділові знаки в складнопірядному реченні.</p>
<p>5.2.5.3.Безсполучникове складне речення.</p>	<p>Безсполучникове складне речення. Розділові знаки в безсполучниковому складному реченні.</p>	<p>Розпізнавати безсполучникові складні речення; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості безсполучникових складних речень в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них.</p>
<p>5.2.5.4. Складне речення з різними видами зв'язку.</p>	<p>Складне речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку, розділові знаки в ньому.</p>	<p>Розпізнавати складні речення з різними видами сполучникового й безсполучникового зв'язку; правильно й комунікативно доцільно використовувати виражальні можливості речень цього типу в мовленні; правильно розставляти розділові знаки в них.</p>
<p>5.3. Способи</p>	<p>Пряма й непряма мова.</p>	<p>Замінювати пряму мову</p>

<p>відтворення чужого мовлення.</p>	<p>Заміна прямої мови непрямою. Цитата як різновид прямої мови. Діалог. Розділові знаки, в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.</p>	<p>непрямою; правильно й доцільно використовувати в тексті пряму мову й цитати; правильно вживати розділові знаки в конструкціях із прямою мовою, цитатою та діалогом.</p>
<p>6. Стилїстика.</p>	<p>Стилї мовлення (розмовний, науковий, художній, офіційно-діловий, публіцистичний), їхні основні ознаки, функції.</p>	<p>Розпізнавати стилї мовлення, визначати особливості кожного з них; користуватися різноманітними виражальними засобами української мови в процесі спілкування для оптимального досягнення мети спілкування.</p>
<p>7. Розвиток мовлення.</p>	<p>Види мовленнєвої, діяльності; адресант і адресат мовлення; монологічне й діалогічне мовлення; усне й писемне, мовлення. Тема й основна думка висловлення; Вимоги до мовлення (змістовність, логічна послідовність, багатство, точність, виразність, доречність, правильність). Основні ознаки, тексту: зв'язність, комунікативність, членованість, інформативність. Зміст і будова тексту, поділ тексту на абзаци, мікротеми. Способи зв'язку речень в тексті. Тексти різних стилів, типів, жанрів.</p>	<p>Уважно читати, усвідомлювати й запам'ятовувати зміст прочитаного, диференціюючи в ньому головне та другорядне; критично оцінювати прочитане; аналізувати тексти різних стилів, типів і жанрів; будувати письмове висловлення, логічно викладаючи зміст, підпорядковуючи його темі й основній думці, задуму, вибраному стилю та типу мовлення, досягати визначеної комунікативної мети; формулювати, добирати доречні аргументи й приклади, робити висновок, висловлювати власну позицію, свій погляд на ситуацію чи обставини; правильно структурувати</p>

		текст, використовуючи відповідні мовленнєві звороти; знаходити й виправляти помилки в змісті, будові й мовному оформленні власних висловлень, спираючись на засвоєні знання.
--	--	--

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ УСНИХ ВІДПОВІДЕЙ ВСТУПНИКІВ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ІНДИВІДУАЛЬНА УСНА СПІВБЕСІДА)

Оцінювання результатів знань вступника з мови здійснюється на основі:

а) врахування основної мети, що передбачає різнобічний мовленнєвий розвиток особистості;

б) освітнього змісту навчального предмета, який розподіляється на чотири елементи: знання, вміння й навички, досвід творчої діяльності і досвід емоційно-ціннісного ставлення до світу;

в) функціонального підходу до мовного курсу, який передбачає вивчення мовної теорії в аспекті практичних потреб розвитку мовлення.

При оцінюванні усної відповіді потрібно керуватись такими критеріями:

- 1) повнота і правильність відповіді;
- 2) ступінь усвідомлення, розуміння вивченого;
- 3) мовленнєве оформлення відповіді.

Відповідь повинна бути зв'язним, логічно послідовним повідомленням на певну тему, виявляти вміння застосовувати визначення, правила до конкретних випадків.

Рівень підготовленості	Шкала оцінювання (у балах)	Критерії оцінювання рівня підготовленості вступника
НИЗЬКИЙ	Незадовільно	Вступник не може самостійно відтворити навчальний матеріал, назвати окремі поняття, не розуміє навчальний матеріал, не може дати відповідь із кількох простих речень; не здатен усно відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом.
ПОЧАТКОВИЙ	100-108	Вступник може розрізняти об'єкт вивчення і відтворити деякі його елементи; мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, будує лише окремі, не пов'язані між собою речення; лексика висловлювання дуже бідна.
	109-116	Вступник фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними; будує лише окремі фрагменти висловлювання; лексика і граматична будова мовлення бідна й одноманітна. Не може навести приклади на підтвердження думки.
		Вступник відтворює менш як половину навчального матеріалу; може дати відповідь із

	117-124	кількох простих речень; здатен УСНО відтворити окремі положення завдання; не має сформованих практичних умінь та навичок; висловлювання не є завершеним текстом, хибує на непослідовність викладу, пропуск фрагментів, важливих для розуміння думки; лексика і граматична будова збіднені.
СЕРЕДНІЙ	125-133	Вступник має недостатній рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його лише частково, допускає помилки у розумінні матеріалу; описує явища, процеси без пояснень причин, слабо орієнтується в поняттях; висловлювання характеризується неповнотою і поверховістю в розкритті питання; порушенням послідовності викладу; не розрізняється основна та другорядна інформація; добір слів не завжди вдалий: може навести лише окремі приклади на підтвердження теоретичного матеріалу.
	134-142	Вступник знає більш як половину навчального матеріалу; розуміє основний навчальний матеріал; здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, відтворити його з помилками та неточностями; формулює поняття, наводить окремі приклади; підтверджує висловлене судження прикладами; питання значною мірою розкриті, але трапляються недоліки за низкою показників; поверхово розкрито питання, бракує єдності стилю та ін.
	143-151	Вступник виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, може поверхово аналізувати явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена; самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати знання на практиці; виклад загалом зв'язний, питання в цілому розкрито, але помітний репродуктивний характер, відсутня самостійність суджень, їх аргументованість, добір слів не завжди вдалий; наявна певна кількість помилок у мовному оформленні реплік тощо.

ДОСТАТНІЙ	152-160	Вступник правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; самостійно створює достатньо повний, зв'язний, з елементами самостійних суджень текст; розуміє основоположні правила і факти, установлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок; вдало добирає лексичні засоби, але у відповіді є недоліки, наприклад: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; основна думка не аргументується, правила не завжди підтверджуються прикладами; наявні помилки у мовному оформленні реплік тощо.
	161-168	Знання вступника є достатньо повними, він розуміє і вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, уміє аналізувати, установлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між мовними явищами, фактами, робити висновки; вдало добирає лексичні засоби, підбирає аргументовані приклади; відповідь його повна, логічна, обгрунтована, але з деякими неточностями.
	169-176	Вступник вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, уміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандарти}* аргументацію при оцінці мовних явищ; чітко тлумачить поняття; вдало добирає лексичні засоби, аргументовані приклади. Відповідь повна, правильна, логічна, обгрунтована, хоча їй і бракує власних суджень.
	177-184	Вступник володіє глибокими й міцними знаннями, робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові мовні факти, явища, ідеї, наводить доречні приклади. Мова відзначається багатством словника, граматичною правильністю, додержанням стильової єдності і виразності.

ВИСОКИЙ	185-192	Вступник володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх; уміє застосувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності, наводить доречні приклади. Відповідь у цілому відзначається багатством словника, точністю слововживання, стилістичною єдністю, граматичною різноманітністю.
	193-200	Вступник має системні, дієві знання, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки; вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу явищ; відповідь повна, глибока, аргументована, вступник уміє застосовувати знання творчо. Відповідь відзначається багатством слововживання, граматичною правильністю.

ПИТАННЯ ДЛЯ УСНОЇ СПІВБЕСІДИ

Українська мова

(слова, словосполучення, речення подано для прикладу, на співбесіді будуть аналогічні завдання)

1. Охарактеризуйте звуки в словах *екзамен, сміються, щедрість, джерельце*. Визначте наголос у цих словах. Поділіть слова на склади. Які уподібнення звуків спостерігаються в наведених словах?

2. Розташуйте слова за алфавітом *маяк, тьмянний, людський, з'юрмитися, віньетка, лє, щирість, пір'їна*. Охарактеризуйте звукове значення букв *я, ю, є, ї, щ* в цих словах.

3. Прокоментуйте правопис слів *с..омий, ремін..чик, яблун..ці, волин..с..кий, дивуєт..ся, цв..яшок, зв..язок, краков..як, р..ясний, об..єднати*. Назвіть правила вживання м'якого знака, апострофа.

4. Прокоментуйте правопис слів *правосуд..я, спорт..овари, туман..ий, написан..ий, милосерд..я, від..дати, пам'ят..ю, спросон..я*. Назвіть правила написання подвоєних букв.

5. Прокоментуйте правопис слів *(с/з)корочення, (с/з)шитий, ро(с/з)повідсти, пр(е/и)мудрість, пр(е/и)красний, пр(е/и)міський, пр(е/и)солений, пр(е/и)вражий*. Назвіть правила правопису префіксів.

6. Прокоментуйте правопис слів *мікро/схема, п'яти/метровий, інженер/електрик, мовно/літературний, північно/український, жовто/гарячий, багато/людний, синьо/окий*. Назвіть правила написання складних слів разом і через дефіс.

7. Виділіть основу слова й закінчення в словах *зрозумілий, зрозуміти, веснянка, навесні, одягнений, одягнувши*. Доберіть спільнокореневі слова до слів *мова, світло*. Розберіть за будовою слово *прикарпатський*.

8. Складіть словосполучення так, щоб слова *гострий, кришталевий, танцюють* уживалися або в прямому, або в переносному значенні. Доберіть

синоніми до слів *мужній, думати*. Доберіть українські відповідники до слів *спектакль, конкурс, тріумф, процент*.

9. Поясніть значення фразеологізмів *розбити глека, ахіллесова п'ята, вивести на чисту воду, хоч голки збирай*. Назвіть джерела походження фразеологізмів. Наведіть приклади приказок, які характеризують характер чи звички людини.

10. Назвіть ознаки іменників (власні та загальні іменники, істоти й неістоти, конкретні й абстрактні назви) в поданих реченнях: *Йду навпростець сіножаттю до Бугу, де павутиння вересень пряде (А М'ястківський)*. *Разом з розповіддю в душу вливалось щось хороше, тепле (О. Довженко)*. *Людина має глибше розуміти, що таке ліс, берегти, цінувати зеленого друга (Л. Дмитерко)*.

11. Визначте рід іменників *метро, суддя, путь, каченя, кенгуру, собака, Тернопіль, герой, замазура, ГЕС*. Визначте відмінок іменників в поданих реченнях: *На темних водах табуном гігантських качурів стояли непорушні окаті пароплави, купаючи свої черева в густій воді (І. Микитенко)*. *За її неземною красою Одридають в кущах солов'ї (В. Симоненко)*.

12. Утворіть імена по батькові від поданих сполучень слів: *Марія (Петро), Арсен (Геннадій), Микита (Григорій), Олексій (Сава), Ірина (Матвій), Світлана (Микола), Олег (Ілля), Надія (Євгеній)*. Поставте утворені словосполучення у формі кличного відмінка, з кількома (на вибір) складіть речення.

13. Зробіть морфологічний розбір виділених іменників: *Стежина до маминої хати петляє через город (В. Скуратівський)*.

14. Визначте розряди (якісні, відносні та присвійні), рід та відмінок прикметників в поданих реченнях: *Марко має насолоду навіть од цвіту скромних братків, які прихопили на свої тендітні пелюстки кольори осіннього сонця і весняного неба (М. Стельмах)*. *Відвідувачка із сином розглядає дитячі видання на стендах книжкового ярмарку Форуму видавців у Львові (З журналу)*.

15. Утворіть форми вищого і найвищого ступенів порівняння прикметників *м'який, щедрий, низький, великий, гострий, високий*. Які якісні прикметники не утворюють форм ступенів порівняння?

16. Зробіть морфологічний розбір виділених прикметників: *Легідний материн* *наспів засівав дитячу душу любов'ю до людей, до природи, до усього живого (В. Скуратівський)*.

17. Замініть числові вирази словами, визначте відмінок названих числівників. *До 25 додати 14. Студенти зустрілися з 24 делегатами зборів. Студентські квитки вручено 268 першокурсникам*. Провідмініняйте числівник 47.

18. Зробіть морфологічний розбір виділених числівників: *Ти щаслива і вродлива, будеш жити сімдесят років, будеш мати двадцятєро дітей кучерявих (І. Нечуй-Левицький)*.

19. Визначте розряд займенників за значенням (особові, зворотний, присвійні, вказівні, означальні, питальні, відносні, неозначені, заперечні) та їхню синтаксичну функцію в реченнях: *Шоу допомагає змодельювати світ у такий спосіб, щоб його сприймали за достеменний, а він був би реальнішим за*

саму реальність (З журналу). Ми тоді ще були дітьми і, може, не одразу розуміли всю велич першої науки першого свого вчителя (В. Кучер).

20. Зробіть морфологічний розбір виділених займенників: *Ночі **ті**, та гітара й жоржини, може, сняться тепер і **тобі**...* (В. Сосюра).

21. Визначте час і вид дієслів у реченнях: *Гаї вигриваються під лагідним осіннім сонцем. Палахкотять дерева, неначе вогнескипи. Час від часу набіжить вітер, вдарить тугою хвилиною по верховіттях, і тоді враз закружляє в повітрі золотаво-багряниста віхола, зашурхотить падолистами* (За І. Цюпою). Утворіть початкову форму дієслів.

22. Визначте дієвідміну поданих дієслів: *біліти, білити, брати, сідати, здійснитися, вагатися, сповнитися, тьохкати, вечоріти, світати, боротися, висіти*. Складіть речення з дієсловами (на вибір) у формі наказового та умовного способу.

23. Зробіть морфологічний розбір виділених дієслів: *Хто не **бачив** Володимирської гірки, той по-справжньому ще й не **знає** краси Києва* (Я. Баш).

24. Утворіть форми дієприкметників та дієприслівників від поданих слів: *сушити, крутити, почорніти, сказати, збільшити, очікувати, осісти, просити, позеленіти, різати, мостити, бити*. Складіть по два речення з дієприкметниковими та дієприслівниковими зворотами.

25. Від поданих прикметників утворіть прислівники на *-о*, *-е* і запишіть форми вищого й найвищого ступеня: *далекий, гарячий, завзятий, високий*. Складіть речення із співзвучними словами й сполуками: *вгорі / в горі, по-нашому / по нашому*.

26. Прокоментуйте правопис поданих прислівників: *(до) смаку, (на) пам'ять, (на) (про) чуд, (з) нічев'я, (до) побачення, (на) добраніч, пліч (о) пліч, сам (на) сам, (кінець) кінцем, (з) (давніх) давен, коли (не) коли, (не) переливки, (тишком) нишком, (на) скрізь, (на) двоє*. Назвіть правила написання прислівників разом і через дефіс.

27. Зробіть морфологічний розбір виділених прислівників: *Вода світилась різними барвами, вода міняла настрої, де всміхалась **по-дитячому** щиро, а де **стриманіше*** (Є. Гуцало).

28. Визначте службові частини в поданих реченнях: *Василь Береговий стоїть біля вікна, задивився на розгойдані дерева, на голубів, що пурхали в голубому потоці, і на тихе небо* (І. Цюпа). *Сьогодні над Харковом зупинились табуни південних хмар і йде справжній тропічний дощ — густий, запашний і надзвичайно теплий* (М. Вороний). *Вже не мовила ні слова віла, лиш махнула білим завивалом* (Леся Українка). Опишіть службову функцію таких частин мови.

29. Прокоментуйте правопис частки *не* зі словами та словосполученнями: *не/вдячний, не/вгамовний, не/абихто, не/простий, а вчений, не/абияк, а ретельно, не/адекватність, не/акуратний, не/андерталець, не/бажаний візит, візит не/бажаний, не/багатослівний, не/вважаючи, не/ставати, не/спромога, він прибіг не/рано, ні, не/рано він прибіг – увечері, не/воля, не/навидіти*. Назвіть правила правопису частки *не*.

30. Зробіть морфологічний розбір виділених прийменників: *Слідом за Куцим вони пройшли **поміж** скель* (М. Трублаїні). Назвіть прийменники, які

пишуться через дефіс.

31. Зробіть морфологічний розбір виділених сполучників: *Дарма що вовк, а добре розсудив, **неначе** хто навчив, Що іноді з'їси і не доволі, **Зате** живеш на волі* (Л. Глібов). Наведіть приклади речень із сурядними та підрядними сполучниками.

32. Зробіть морфологічний розбір виділених часток: *Юначе! **Хай** буде для неї твій сміх, і сльози, і все до загину... **Не** можна любити народів других, коли ти не любиш Україну...* (В. Сосюра). Назвіть правила написання частки не з іншими словами.

33. Зробіть морфологічний розбір виділених вигуків: – ***Спасибі***, – сказала нарешті Улянка. – *Я забула, що треба подякувати. **Ух**, як важко тримати язик за зубами!* (О. Донченко). Наведіть приклади речень із звуконаслідувальними словами.

34. Визначте головне та залежне слово в поданих словосполученнях: *контрольний диктант, берег озера, ловити рибу, спочити після роботи, далеко за лісом, легке завдання, червоне яблуко, наспівуючи мотиви, цвіт акації, на п'ятому поверсі, наші друзі, домашнє завдання, дати слово, весела вдача, водити за руку, дуже щедрий*. Назвіть, якою частиною мови виражені головні слова.

35. Виділіть словосполучення в поданих реченнях: *Ранок справляв свій тріумф. Його блакитне чоло не затьмарилось сьогодні жодною хмаринкою. Він легко перекинув за обрій ніч і звитяжцем простував назустріч дневі. Тисячі пташиних голосів співали йому урочисті кантати* (Б. Антоненко-Давидович). Назвіть граматичні основи в цих реченнях.

36. Визначте види речень за метою висловлювання (розповідні, питальні, спонукальні), за емоційним забарвленням (окличні й неокличні), за будовою (прості й складні): *Хай сходить співом горло солов'я в гаю нічному...* (В. Стус). *В синьому промінні впали в трави тіні* (Г. Коваль). *Можє, це ти на уламках імперій встала, в неволі народжена пісне?* (В. Швець). *Краплини воску скапували вниз* (Л. Горлач). *Хто ж це біля столу з друзями сидить серед книжок?* (В. Швець). *Пишіть листи і надсилайте вчасно, Коли їх ждуть далекі адресати* (Л. Костенко).

37. Визначте види речень за складом граматичної основи (двоскладні й односкладні), за наявністю чи відсутністю другорядних членів (непоширені й поширені), за наявністю необхідних членів речення (повні й неповні): *Іду садом на край кутка, до провалля, і вже здалеку бачу маленьку білу постать на обніжку. Стебла багрянють* (Гр. Тютюнник). *Блищить од коліс придорожня гладь* (А. Малишко). *Вдень почнете дрімати на ходу* (О. Гончар). *Колосся спіле* (В. Коломієць).

38. Визначте, якими частинами мови виражені головні члени речення: *Я дуже люблю оцю пору року, коли пригріте сонцем повітря пахне прив'ялою травною* (Д. Білоус). *Стави політі медвяним соком* (А. Малишко). *Аркадій Троян – один з найкращих учнів* (О. Копиленко). *І ніхто з них не радів, не співав* (П. Тичина).

39. Визначте члени речення в поданому тексті: *Край шляху, в долині, догорає вогнище. Білий димок, хвилюючись, здіймається догори понад*

чумацьким табором. Табір ще спить. Степова тиша жадливо підхоплює всі звуки (М. Коцюбинський). Вкажіть, які другорядні члени речення належать до групи підмета, а які – до групи присудка.

40. Визначте тип односкладних речень (означено-особові, неозначено-особові, узагальнено-особові, безособові, називні): *З одинокої на ціле татарське село кав'ярні дуже добре видно було і море, і сірі піски берега (М. Коцюбинський). Мене любили (М. Стельмах). Сіяли всю ніч (О. Гончар). І пахне житом молодим, і рибним виловом багатим (А. Малишко). Дорога. Ранок. Тиша. Довгий яр, весь білою черемхою залитий (М. Рильський). Більше роби та менше говори (Народна творчість).*

41. Ускладніть подані речення однорідними або відокремленими членами речення. *Стоїть місяць серед неба. Встало сонце променисте. Тихо вечір зайшов. Степ дримає.* Прокоментуйте вживання розділових знаків в утворених реченнях.

42. Виділіть однорідні члени речення в поданих реченнях: *Він підвів голову і раптом зустрівся поглядом з дівчиною... Рожеві, зелені, голубі, оранжеві, білі кольори заливали світ і п'янили свідомість (О. Черногуз). Синє море хвилювалось і кипіло на березі піною (М. Коцюбинський). З грубки пахло жаром, пригорілою картопляною скоринкою та гарячим відпаром деризки (Гр. Тютюнник).* Прокоментуйте вживання розділових знаків в цих реченнях.

43. Розставте розділові знаки, прокоментуйте їх: *Там лист осик у вічному танку тремтить і поривається і лине у височінь (М. Рильський). Я учивсь рідних слів не з пожовклих листків не від книжників хитроучених а від темних лісів від квітистих лугів від журливих потоків студених (Б. Лепкий). Зверху почало щось сіятись чи то дощ чи мряка (М. Коцюбинський). Не згинуть думи вікові ні наша мова кришталева (Д. Павличко).*

44. Зробіть синтаксичний розбір простого речення: *Тихий сон стуляє вії, розігнавши давні мрії і втопивши їх в журбі (Г. Чупринка).*

45. Зробіть синтаксичний розбір складносурядного речення: *Або гори Карпати сповиті в синяві мряки, або неприглядні густі проліски синіють здалека (О. Кобилянська).*

46. Зробіть синтаксичний розбір складнопідрядного речення: *Всього кілька днів минуло, як прилетіли лелеки, бузьки, бусли, черногузи... (Н. Бічуя).*

47. Зробіть синтаксичний розбір багатокомпонентного речення: *На березі й досі лежить довбаний човен, знизу він взявся льодом, а зверху притрушений снігом, а посеред озера плавають дві пари крижнів (М. Стельмах).*

48. Зробіть синтаксичний розбір безсполучникового речення: *Білуватий, туманний світанок сплеснув дерев'яним веслом десь неподалік: мабуть, хтось уже вирушив до причалу власним човном, поспішаючи повернутися до Києва (В. Шевчук).*

49. Поставте розділові знаки в конструкціях з прямою мовою: *Чого зажурився мій любий козак питає дівчина вродлива (Леся Українка). Мемет вдивлявся у море. Буде буря (М. Коцюбинський). Живися, кумонько, не погордуй, люба моя, припрошує Журавель (І. Франко). Прорізує тишу мамина окличка Синочок, мій дорогенький!.. (В. Скуратівський).*

50. Прокоментуйте розділові знаки в поданому реченні: *Потім хмари*

застигли, перестали рухатися, і сторожке мовчання оволоділо небом і землею, потім кілька важких і лапятих дощових капель упали на круп коня, і раптом вони заскакали скрізь – по людях, по конях, по ріллі; прострочили раз, вдруге, згортаючи в груддя пилок, і линув дощ, рясний, веселий, благодатний, покотився туманом по степу (за Гр. Тютюнником).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Українська мова: підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Грамота, 2017. 160 с.
2. Авраменко О., Борисюк Т., Почтаренко О. Українська мова: підруч. для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. К.: Грамота, 2021. 192 с.
3. Авраменко О., Тищенко О. Українська мова. Правопис у таблицях, тестові завдання. Київ: книголав, 2020. 200 с.
4. Глазова О. П., Дика Н. М. Українська мова. Комплексне видання для підготовки до ЗНО та ДПА. Київ: Освіта, 2020. 320 с.
5. Дудка О. О., Шевелєва Л. А. Українська мова. Комплексний довідник. За новою програмою. 5–9 кл. Київ: Гімназія, 2019. 336 с.
6. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: підручник для 9 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Генеза, 2017. 272 с.
7. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Українська мова: підручник для 8 класу загальноосвітніх навчальних закладів. К.: Генеза, 2021. 224 с.
8. Заболотний О. В., Заболотний В. В. Український правопис – це доступно! Київ: Літера ЛТД, 2020. 272 с.
9. Караман С. О., Караман О. В., Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова: навчальний посібник. Київ: Літера ЛТД, 2011. 560 с.
10. Куриліна О. В., Земляна Г. І. Українська мова. Довідник, тестові завдання. Повний повторювальний курс, підготовка до ЗНО та державної підсумкової атестації. Кам'янець-Подільський: Абетка, 2022.
11. Український правопис. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с.